

תקציר דיני תעבורה

דיני תעבורה - הגדרות

"דין" - חוקים של הכנסת, חוקים של דת, פקודות, תקנות וצווים.

"חוק" - דברי חקיקה של הכנסת.

"תקנה" - תקנה המוצאת על-ידי שרי הממשלה בתוקף החוק, חוק עזר, מנשר, הכרזה, צו הוראה, הודעה, מודעה או מסמך אחר שניתנו מאת כל רשות מוסמכת.

"פקודה" - חוק מתקופת שלטון המנדט הבריטי שתוקפה כחוק של הכנסת.

נוהלי רישוי

1. נוהלי הרישוי נועדו בעיקר להביא לידי תקשורת נאותה וברורה שתגרום לאחידות העבודה בכל יחידות הרישוי, כגון טפסים אחידים, אופן הטיפול והדיווח, מילוי תנאים, פירוש מנהלי ומקצועי וכ'.

2. נוהלי הרישוי חייבים להיות מבוססים על הוראות דין. הנוהלים חייבים להיות ברורים ואסור להם לנגוד כל הוראת דין. הנוהלים חייבים להסתמך על הדינים למיניהם ושיהיו סבירים והגיוניים.

המשפט בישראל הינו פשוט כללי התנהגות של בני אדם שבתי-משפט נותנים להם תוקף.

במשפט נקבעו 3 עקרונות חשובים:

1. אין עבירה בלי חוק.
2. אין עונש בלי חוק (בחוק נקבעה גם הסנקציה העונשית).
3. במשפט פלילי בלבד - אין עבירה פלילית מבלי שיהיה:
א. מעשה פלילי. ב. כוונה פלילית.

קיימות שלוש (3) צורות של משפט:

1. המשפט הפרטי - אזרחי מסדיר זכויות וחובות בין אדם לאדם.
2. המשפט הפלילי - המטפל בהתנהגות מזיקה או מעשים מזיקים.
3. המשפט הציבורי - הסדרת זכויות וחובות האזרח - לרשות.

התובעת במשפט הפלילי והציבורי המדינה היא התובעת.

בעבירה הפלילית יש צורך במעשה הפלילי והכוונה הפלילית (בדרך כלל).

עבירות תעבורה הן מסוג העבירות המוחלטות והעברייני יורשע בכל מקרה של ביצוע העבירה אף אם לא נתכוון לבצע את העבירה.

תקנות התעבורה נועדו לעוברי דרך ועובר דרך כהגדרתו בתקנה זו כל המשתמש בדרך, לנסיעה, הליכה, עמידה או כל שימוש אחר.

התקנות לא נכתבו לעורכי דין אלא לעוברי דרך.

תאונות דרכים - זה אירוע בלתי רצוני ובלתי מכוון שתוצאתו חבלה לאדם ונזק לרכוש עקב שימוש ברכב בדרך.

הגורמים היסודיים בעניין תאונות דרכים:

א. עובר הדרך המשתמש בדרך להליכה, נסיעה, עמידה או אחר.

ב. ר כ ב .

ג. ד ר ך .

"רשות הרישוי" - מנהל אגף הרישוי במשרד התחבורה לרבות מי שמנהל אגף הרישוי אצל או בהודעה ברשומות סמכותו כרשות הרישוי, לכל שטח המדינה או לחלק ממנו, לעניין פלוני או לסוג עניינים.
בידי רשות הרישוי ניתנו ע"י החוק כל הסמכויות בעניין רשיונות רכב, רשיונות נהיגה, בדיקות לרכב, בוחני נהגים; רשיונות שירות, פסילת רשיונות וכו'.
ברור שרשות הרישוי הנה רשות מנהלית שלה הסמכות לתן רשיונות או לבטלם, אולם אין היא עוסקת או מטפלת בדוחות על עבירות

תנועה שבהם מטפלת המשטרה.

נהגי רכב מנועי בהתאם לדינים - כללי

רשיון נהיגה

בהתאם לחוק (ס' 10) מי שרוצה לנהוג בכבישי הארץ ברכב מנועי חייב לקבל רשיון נהיגה בעל תוקף לאותו סוג רכב וחייב לנהוג בהתאם לאותם התנאים וההגבלות שהותנו ברשיון הנהיגה ע"י רשות הרישוי. יתרה מזאת, אם אדם קיבל רשיון נהיגה לסוג מסוים של רכב.

אסור לו לנהוג אלא אם בקי הוא בהחלט בהפעלתו ובשימוש (תת' 25).

כן אוסר החוק (תת' 26) על אדם שהינו בעל רשיון נהיגה בר תוקף לאותו סוג רכב לנהוג ברכב במקרים:

- א. אם הוא שרוי במצב העלול לסכן עוברי דרך.
  - ב. אם הוא אינו מסוגל לנהוג ברכב בביטחון סביר מבחינת מצב נפשו, או מחמת חולשה או מחמת ליקוי גופני.
  - ג. אם הוא נתון תחת השפעת סמים או משקאות משכרים.
  - ד. אם הוא במצב השולל ממנו את השליטה ברכב או ראיית הדרך והתנועה בה.
  - ה. אם מצב הרכב נמצא במצב העלול לסכן עוברי דרך.
  - ו. אם מצב הרכב והדרך הם במצב השולל מהנהג שליטה מוחלטת ברכב או ראיית הדרך והתנועה בה.
- בעיני החוק החובה על בעל הרכב או מי שהשליטה על הרכב ביזו שלא להרשות לנהוג למי שאינו רשאי למה שפרטתי לעיל.

פסילת רשיון

בהתאם לחוק הסמכות לפסילת רשיון נהיגה ניתנה לבית המשפט אולם כאשר אירעה תאונת דרכים שבה נחבל אדם, ניזוק רכוש או נהרג אדם והיה יסוד להאמין שיוגש אישום נגד בעל הרשיון המעורב בתאונה בקשר לתאונה מוסמך קצין משטרה

בדרגת מפקח ומעלה לפסול רשיון נהיגה עד ל-60 יום במקרה של חבלה באדם או נזק לרכוש ול-90 יום כאשר נהרג אדם.

את רשיון הנהיגה רשאי להחזיר קצין משטרה כנ"ל באם טעה בשיקולו, או עפ"י ערעור בפני בית-משפט. כמו כן בתיקון בחוק לגבי עבירות חמורות שהן: לדוגמא:

1. **אי ציות לתמרור "עצור" לגבי מתן זכות קדימה.**
2. **עקיפה מסוכנת תוך מעבר על פני פס לבן רצוף.**
3. **אי ציות לרמזור אדום בצומת.**
4. **מהירות מעבר ל-20 קמ"ש בדרך עירונית ובינעירונית מעל 30 קמ"ש בדרך מהירה.**
5. **מעבר על מסילת ברזל כשהרכבת נראית או נשמעת רמזור או מחסום.**

המשך פסילת רשיון נהיגה

- * ניתנה סמכות לקצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה לפסול את רשיון הנהיגה לתקופה של 30 יום.
- * ניתנת אפשרות לנהג שרשיונו נפסל ע"י קצין משטרה כנ"ל לערער בפני בית-משפט לתעבורה.
- * סמכות נוספת נותן החוק ל"רשות הרישוי" לפסול רשיון נהיגה לצמיתות, לתקופה מסוימת או עד למילוי תנאים מסוימים שנקבעו ע"י רשות הרישוי וכל זאת מטעמי כושר נהיגה לקוי, מטעמי בטיחות (סכנה לבטיחות התנועה) או נהגים מסוכנים (פרוע או מופרע). במקרים כנ"ל רשאי נהג לערער בפני בית-משפט מחוזי.

בשנת 1982 נכנס לתוקפו חוק בעניין "**ברירת משפט**" סעיף 228 לחוק קובע, השוטר רשאי לא למסור לעבריין הודעת קנס אלא ימסור לו הזמנה למשפט אם היה לו יסוד להניח שהעבירה נערכה בנסיבות מחמירות בהתאם לסעיף 29 לפקודת התעבורה. **לדוגמא:** אם אי-עצירה לפני תמרור "עצור" ברירת הקנס אפשרית אך אם בוצע בנסיבות מחמירות רשאי השוטר לתת הזמנה למשפט. העבריין בברירת משפט ישלם תוך 30 יום מההמצאה את הקנס הנקוב וזולת אם הודיע תוך 30 יום כי ברצונו להישפט על העבירה, והיה ולא ביקש להישפט ולא שילם את הקנס תוך 30 יום ישלם כפל-קנס, עברו שישה (6) חודשים ולא שילם יחול האמור בסעיף 67 לחוק העונשין על כפל הקנס ולכן כדאי לרוץ ולשלם כי המחיר עולה לממדים אסטרנומיים.

הדרך והתנועה בה

התנהגות בדרך

- * חלק זה מכיל את הוראות היסוד בדבר חובת הזהירות של עוברי דרך בכלל

והנוהגים ברכב בפרט. הוראות יסוד אלה קובעות מה זאת אי זהירות או
רשלנות לעניין דיני תעבורה.
יודגש שלעניין הוראות יסוד אלה די שתוכח הרשלנות או אי זהירות,
ואין צורך להוכיח שהרשלנות גרמה לתאונה מסוימת. ברם, הואיל ולמען
החמרת העונש יש לפעמים צורך להוכיח שהעבירה גרמה לתאונת דרכים בה
נחבל אדם, חלק זה בא כדי להסדיר התנועה ולמנוע תאונות דרכים.

להלן כמה מהוראות היסוד הנ"ל: תקנה 21

1. כל עובר דרך חייב להתנהג בזהירות.
2. כל עובר דרך חייב להתנהג באופן שלא יקפח זכות אדם להשתמש שימוש מלא באותה דרך, שלא יגרום נזק לאדם או לרכוש ולא יתן מקום לגרום נזק כאמור, שלא יפריע את התנועה ולא יעכבה, שלא יסכן חיי אדם.
3. לא ינהג אדם רכב בקלות ראש או בלא זהירות, או ללא תשומת לב מספקת בכל הנסיבות, ובין השאר בסוג הרכב, במטענו, בשיטת בלמיו ומצבם, באפשרות של עצירה נוחה ובטוחה. הבחנה בתמרורים, באיתות שוטרים, בתנועת עוברי דרך ובכל עצם הנמצא על פני הדרך או סמוך לה ובמצב הדרך.
4. נהג חייב לציית להוראות שוטר או סייר בטיחות, אדם הנמנה על כוחות הג"א כשהוא בתפקיד של משטרת ישראל ולשוטר צבאי במדים אף אם ההוראות הן בניגוד לתקנות או לאותות ברמזור או לתמרור.
5. נהג חייב לציית לאותות הניתנים ברמזור (למעט אור צהוב מהבהב) המבטלים הוראות תמרור הקבוע למתן זכות קדימה.
6. נהג חייב לציית להוראות הניתנות בתמרור.
7. נהג חייב לציית ולמלא אחר התנאים או המגבלות הרשומות ברשיון הרכב, ברשיון הנהיגה, בהתרים או בתעודת הביטוח ואסור לו לנהוג ברכב אלא אם מצויים איתו רשיון הנהיגה, רשיון הרכב תעודת ביטוח וכן רשימת תנאים שניתנה על פי דין לגבי נהיגת הרכב או לגבי הרכב האמור ולא ישתמש אדם ברכב באופן השונה מן השימוש הנקוב ברשיון הרכב או בכל תעודה שניתנה על פי דין.
8. חלה חובה על בעל רשיון להודיע לרשות הרישוי על כל שינוי בפרט מהפרטים הרשומים ברשיונות או בתעודות תוך 15 יום מביצוע השינוי.

הכביש ונתיביו

הגדרות (לפי סדר אלף-ביתי).

"כביש" - חלק הדרך המיועד לתנועת כלי-רכב, בין שנסלל או שופר לשם כך או שתנועת כלי רכב נוהגת לעבור בו, למעט שולי הדרך.

"כביש חד סטרי" - כל כביש שתנועת כלי-רכב מותרת בו בכיוון אחד בלבד.

"מדרכה" - חלק מרוחבה של דרך שאינו כביש, המצוי בצד הכביש ומיועד להולכי רגל בין אם נמצא במפלס אחד עם הכביש ובין אם לא.

"מחלף" - מפגש דרכים במפלסים שונים הכולל את הדרכים המחוברות בין המפגש.

"נתיב" - חלק מרוחבו של כביש, בין שסומן ובין שלא סומן, המספיק לתנועת טור אחד של כלי-רכב, למעט רכב הנע על שני גלגלים.

"צומת" - השטח המתהווה על-ידי פגישתם של שני כבישים או יותר והמוגבל על-ידי קווי שפות הכבישים או אבני השפה של אותם כבישים או על-ידי הארכתם המדומה:

צומת אינו כולל -

1. התמזגות כבישים בדרך מהירה.

2. שטח המתהווה על-ידי פגישה של כביש עם כניסה ויציאה לחצרות, או עם דרך גישה לבית, למגרש חניה, לתחנת דלק או למפעל, אלא אם סומן אחרת בתמרור.

3. התמזגות בכביש חד-סטרי שבו 2 נתיבים או יותר באותו כיוון נסיעה ושלפניה הוצב תמרור א - 20.

"קו עצירה" - לרוחב כביש או בחלק מרוחבו, המסמן גבול לשם עצירת רכב סמוך לרמזור או לתמרור עצירה או לפני מפגש מסילת ברזל, או במקום שבו שוטר מכוון את התנועה.

"שביל" - דרך או חלק מדרך שאינו כביש שהוקצה לסוג עוברי דרך.

"שולי דרך" - השטח הסמוך לשטח הכביש שאין לצידו מדרכה, עד לרוחב של שלושה מטרים, או עד לקצה תעלת ניקוז כאשר דפנת התעלה קרובה יותר משלושה מטרים לשפת הכביש.

"שטח הפרדה" - כל מבנה, אי תנועה, סימן שטח על פני הדרך, גינה, שטח לא סלול, וכיוצא באלה, המחלקים את הדרך לארכה.

"תמרור" - כל סימון, אות או איתות לרבות רמזור, שקבעה רשות התמרור המרכזית ואשר הוצב או סומן על פי הסמכה או על פי הוראה מאת רשות תמרור כדי להסדיר את התנועה בדרכים או כדי להזהיר או להדריך עוברי דרך.

התנהגות בדרך

- * במקום שיש כביש לא ינהג אדם ברכב אלא בכביש פרט אם דיני התעבורה הרשו זאת במפורש.
- * דרך שחולקה על-ידי שטח הפרדה יש לראות בכל אחד מהכבישים משני צידי שטח ההפרדה בכביש חד-סטרי ולא ינהג אדם רכב בכל קטע של כביש חד-סטרי בכיוון הפוך לכיוון המותר.
- * אסור לעבור את שטח ההפרדה ולא להעמיד בו רכב או בעלי חיים. בכביש המחולק לנתיבים ובנתיב אחד או יותר סומן חץ המכוון קדימה, ימינה או שמאלה רשאי נהג, אחר שנקט באמצעי הזהירות המתאימים, להחליף את הנתיב כאשר נמצא בנתיב שאינו מתאים למסלול נסיעתו בטרם הגיע לצומת בלבד. חל איסור להיכנס לצומת ולעבור את הצומת אלא אך ורק מהנתיב שסומן ובכביש שאינו חד-סטרי המחולק ל-1 או ליותר נתיבים חל איסור על אדם לנהוג בנתיב האמצעי אלא אך ורק כשהוא עוקף רכב אחר או שהוא מתכוון לפנות שמאלה.
- * **בכביש שיש בו יותר משני נתיבים באותו כיוון נסיעה לא ייכנס נוהג רכב שמשקלו הכולל המותר עולה על 4000 ק"ג לצומת ולא יעבור בו אלא באחד משני הנתיבים הימניים באותו כיוון נסיעה.**
- * **בכביש המחולק ע"י קו הפרדה רצוף ישתמש הנוהג ברכב בצד שמימין לקו ולא יעבור אותו אלא אם נימצא קו קטעים מימין לקו ההפרדה.**
- * **אסורה הנהיגה על פני מדרכה או שולי דרך אלא לשם חצייתה בלבד בכדי להיכנס לחצרים או לצאת מהם אולם הנוהג ברכב שאינו מנועי, בטרקטור או ברכב איטי חייב להימין ולעצור בשולי הדרך כאשר הדבר דרוש בכדי לתת מעבר לתנועה מאחוריו.**
- * **הנהיגה מסביב למקום חסום כגון: מבנה, עמוד וכו' כאשר קיימת חובה לסטות מן הכיוון הישר תעשה מימין בלבד פרט אם תמרור מורה אחרת. הוראה זו אינה חלה על רכב הנוסע בכביש חד-סטרי שבו מותרת הסטייה הן מימין והן משמאלו של המכשול.**

סטייה, פנייה ונסיעה אחורה

בזמן נהיגת רכב מנועי אנו מבחינים בחמישה מצבי נהיגה:

א. נסיעה בכיוון ישר.

ב. פנייה ימינה.

ג. פנייה שמאלה.

ד. פניית פרסה.

ה. נסיעה אחורנית.

המשך פניה/סטיה

* בהתאם לכלל היסודי של הנהיגה חל איסור על נוהג רכב לסטות מכיוון נסיעתו אם הוא עלול לגרום להפרעה או לסיכון הוא חייב להזהיר את עוברי הדרך על כוונתו ע"י איתות מתאים, האטת מהירות נסיעתו ונקיטת אמצעי הזהירות המתאימים וכפי שהזכרתי הנסיעה בכיוון הישר חייבת אף היא להיעשות בימין הדרך.

הפנייה ימינה

תיעשה תמיד כאשר הרכב נמצא עד כמה שאפשר סמוך לשפה הימנית של הכביש ואין בצידו הימני רכב אחר ואז יפנה ימינה בפנייה חדה אלא אם סומן אחרת על הכביש (כאשר סומנו 2 נתיבים ימינה על הכביש).

הפנייה שמאלה

תיעשה בשני אופנים וכדלקמן:

מכביש חד-סטרי כאשר הרכב נמצא בצידו השמאלי של הכביש.

מכביש דו-סטרי כאשר הרכב נמצא ככל האפשר קרוב לאמצע הכביש ובתנאי שלא יפריע את התנועה מכל כיוון.

יכנס לכביש חד-סטרי (או לכביש בעל שני נתיבים או יותר בכל כיוון נסיעה) לצד השמאלי או לנתיב השמאלי באותו כיוון נסיעה.

יכנס לכביש דו-סטרי בקשת רחבה לצד הימני של הכביש.

הוראות אלה לא יחולו כאשר סומן בכביש אחרת.

פניית פרסה

מותר כאשר אין איסור לכך בתמרור אולם תיעשה רק כאשר אין בפנייה הפרעה לתנועה או סיכון אחר, ברור שהיא לא תיעשה כשהרכב מתקרב לעקומה או לפסגה תלולה כשהרכב אינו נראה לעיני נוהג אחר המתקרב מכל כיוון שהוא.

בנתיב לפנייה שמאלה שלא הוצב בו תמרור האוסר להסתובב ולנסוע בכיוון הנגדי, מותר להסתובב ולנסוע בכיוון הנגדי אחר שננקטו אמצעי הזהירות שפורטו דלעיל.

נסיעה אחורנית

רק כאשר קיים צורך בכך אפשר לנסוע אחורנית בתנאי שהנהג נקט בכל האמצעים בכדי למנוע סיכון, פגיעה, הטרדה או הפרעה.

פגישה ועקיפה

א. כאשר הכביש אינו רחב מספיק למעבר חופשי של 2 כלי-רכב ונפגשים 2 כלי-רכב חייבים הנוהגים להפחית את מהירות הנסיעה ולהימין את הרכב לשפת הכביש ואף מעבר לשפת הכביש, לפי הצורך, בכדי להבטיח שלא תהיה התנגשות, כאשר נפגשים בדרך תלולה והנסיבות מחייבות עצירה של כלי-רכב אחד חייב תמיד הרכב היורד להיעצר ולאפשר לרכב העולה לנסוע.

ב. העקיפה החוקית הינה תמיד מצד שמאל בלבד.

ג. מותר לעבור על פני רכב גם מצד ימין רק במקרים אלה:

1. כאשר נוהג רכב מתכוון לפנות שמאלה ואותה על כך.
2. בפנייה שמאלה אל כביש חד-סטרי או אל כביש שיש בו 2 נתיבים או יותר בכל כיוון נסיעה.
3. בכביש חד-סטרי בעל שני נתיבים או יותר באותו כיוון נסיעה מותר לעבור מצד ימין רק כאשר קיימת צפיפות תנועה וכלי-הרכב נוסעים בנתיב אחד בטורים נעים במהירות העולה על המהירות בה נעים כלי-הרכב בנתיב האחר זאת מבלי לסכן או להפריע לתנועה וחל איסור להתפתל מנתיב לנתיב (זיג-זג). נסיעה מסוג זה אין רואים כעקיפה ועל כן אין חובת איתות עליה.

ד. אסור לעקוף ואף לנסות לעקוף או לסטות שמאלה או ימינה במקרים אלה:

1. כאשר הראות לקויה או שדה הראייה חסום או מוגבל.
2. לפני מפגש מסילת ברזל עד אחרי המפגש כאשר יש תמרור א - 30
3. בדרך עירונית כאשר מתקרבים לפני מעבר חצייה להולכי רגל ועד שעבר את מעבר החצייה (אין הוראה לגבי דרך בין-עירונית).
4. בתוך צומת (יש לסיים העקיפה לפני הצומת).
5. אסור לעקוף רכב עוקף, מותר לעשות כן רק בתנאי שהכביש הוא חד-סטרי ויש בו יותר מ- 2 נתיבים באותו כיוון נסיעה, כן מותר לעקוף רכב עוקף בכיש שהותרה בו העקיפה לפי תמרור (כגון נתיבים מתחלפים) אולם לרכב מסחרי שמשקלו הכולל עולה על 4,000 ק"ג אסור לעקוף בכל מקרה.
6. מותר לעקוף לפני מעבר חצייה ובתוך צומת: בעל חיים, רכב הנע על שני גלגלים או רכב הנגרר על-ידי בהמה תוך נקיטת כל אמצעי הזהירות.
- ה. רכב שנעקף חייב להסיט עד כמה שאפשר את רכבו לשפת הכביש, לא להגדיל את מהירות נסיעתו בכדי לאפשר לרכב העוקף לעקוף בבטחה עד אשר הרכב העוקף עבר

על פניו. הנוהג ברכב המוביל מטען חורג, כאשר אין אפשרות לעקוף אותו עקב תנאי הדרך חייב להאיט ולרדת מעבר לשפת הכביש ואף לעצור כדי לאפשר לרכב הנע מאחוריו לעקוף אותו בבטחה.

שמירת רווח

1. יש לשמור על רווח כאשר נוסעים בעקבות רכב אחר, רווח שיאפשר לעצור את הרכב בכל עת בכדי למנוע תאונה וזאת בהתחשב במהירות הנסיעה של 2 כלי הרכב ובמצב הראות והתנועה בדרך. שאינה עירונית כאשר מהירות הנסיעה של כלי-רכב הינה נמוכה מהמהירות המותרת (נסיעה בשיירה) יש תמיד לשמור על רווח שיאפשר לרכב הנוסע במהירות העולה על שלו להיכנס בין שני כלי הרכב בכדי לאפשר זרימה תקינה של התנועה. מינימום הרווח החייב להיות בין שני כלי רכב הינו לפחות שניה אחת.

* משטרת ישראל אוכפת את התנועה ע"י אמצעים כגון: מכשיר לאיתור רכב שלא שומר רווח.

מהירות הנסיעה

הגדרות

"דרך מהירה"

דרך שאיננה דרך עירונית, יש בה שני כבישים לפחות המיועדים לתנועת כלי-רכב מנועיים בלבד, בני שני נתיבים לפחות לכל כיוון נסיעה, בין הכבישים מפריד שטח הפרדה, אין גישה לדרך מחצרים סמוכים ואין בה מפגשי מסילת ברזל או צמתים פרט להתמזגויות כבישים, ובכניסה לדרך מוצב תמרור: "דרך מהירה".

"דרך עירונית"

כל דרך בתחום המצוי בשטח שיפוטה של רשות מקומית או רשויות מקומיות הגובלות זו בזו ואשר בכניסה לאותו תחום מוצב תמרור שמשמעו "כניסה לתחום דרך עירונית" עד למקום שבו מוצב תמרור שמשמעו "קצה תחום דרך עירונית".

מהירות סבירה 1.

א. בכל מקרה חייב נוהג ברכב לנהוג במהירות סבירה בהתחשב בכל הנסיבות בתנאי הדרך והתנועה בה באופן שיקיים בידו שליטה מוחלטת ברכב

ב. במקרים הבאים חייב נוהג להאיט את מהירות הנסיעה ואף לעצור במידת הצורך בכל מקרה שצפויה סכנה לעוברי דרך, או לרכוש ואף לרכבו הוא ובמיוחד במקרים אלה:

* בשטח בנוי מאוכלס ובקטעים שיש הולכי רגל.
* ילדים או התקהלות.

- * כשהראות בדרך מוגבלת.
  - * בעקומות חדות.
  - * בהתקרב למעבר חציה, לפסגה, בירידת תלולה, גשר צר, ליד אוטובוס העומד בתחנה, ליד קבוצת אנשים ההולכת בסך ובפרט במשנה זהירות בהתקרב אל אוטובוס או רכב מסחרי המסיע ילדים החונים ושסומנו כך.
- ג. אסורה בלימת פתע אלא לשם מניעת תאונה שאי אפשר למנעה בדרך אחרת מותר לבלום פתע לשם ניסוי בלמים של הרכב כל זאת אחר נקיטת צעדים מתאימים והדרושים כדי שהבלימה לא תסכן או תפריע לרכב אחר הנוסע בדרך.

מהירות חוקית

2.

- א. הנוהג ברכב מיושן (למעלה מ- 19 שנה) בדרך שאיננה עירונית או מהירה תהיה מהירותו המקסימלית פחותה ב- 10 קמ"ש ממה שיפורט בטבלה לגבי דרך שאיננה דרך עירונית.
- ב. אם רשות הרישוי ציינה ברשיון רכב מסוים מהירות מקסימלית מותרת פחותה מהוראות כל דין - לא ינהג אדם במהירות העולה על המהירות שצוינה ברשיון.
- ג. כאשר סומנה דרך בתמרור ב- 20 או ב- 22 המורה על מהירות מוגבלת לא ינהג אדם רכב בקטע האמור במהירות העולה על הקבוע בתמרור.
- ד. משטרת ישראל מפעילה אמצעים משמעתיים בדרכים כגון מכמונות מהירות לאיתור נהגים רשלניים, בדרך עירונית ובין עירונית. ודרך מהירה

מפגש מסילת ברזל

הגדרה

"מפגש מסילת ברזל" מקום שדרך ומסילת ברזל חוצים זו את זו במפלס אחד והוא מסומן בתמרור שנקבע לכך.

- א. כל נוהג רכב המתקרב למפגש מסילת ברזל חייב להתאים את מהירות רכבו עד כדי אפשרות לעצור על אתר ולנקוט בכל האמצעים ולהבטיח את מעבר הרכב על פני המפגש ללא עיכוב וללא תקלה, זאת גם כאשר מתקרבים למפגש המוגן במחסום או המסומן ע"י רמזור, פעמון או אמצעי אחר וגם כאשר המחסום או אות האזהרה אינם פועלים.
- ב. חלה חובת עצירה לפני המפגש (לפני קו עצירה, או לפני מחסום או במרחק שלא פחות מ- 4 מטרים לפני פס מסילה קרוב), ולא להמשיך בנסיעה אלא לאחר שנפתח המחסום או פסק אות האזהרה או שעברה הרכבת בנסיבות אלה:
1. ניתן אות אזהרה על התקרבות רכבות.
  2. כאשר יש מחסום והמחסום מתחיל להתנועע לקראת חסימת הדרך או שחוסם הדרך.

3. כאשר רכבת מתקרבת נראית או משמיעה אות אזהרה.
4. כאשר הוצב תמרור המורה על עצירה.

ג. הנוהג באוטובוס או ברכב המסיע למעלה מ-8 אנשים או המוביל חומר נפץ או חומר מתלקח וכן רכב מחובר או שאורכו הכולל לרבות אורך המטען החורג עולה על 15 מטר חייב לעצור תמיד במרחק של 6 מטרים לפחות מפס המסילה הקרוב ביותר כשהם מתקרבים למפגש מסילת ברזל בדרך בינעירונית או לפני קו עצירה אם קו כזה מסומן במקום, חייב להאזין ולהסתכל לשני הכוונים כדי להיווכח אם אין רכבת מתקרבת או אם אין אות אזהרה על התקרבות, רכב לא ימשיך בנסיעה אלא לאחר שנוכח לדעת שאין כל סכנה נשקפת עקב התקרבות רכבת למפגש. חובת העצירה אינה חלה על רכב כמפורט לעיל המתקרבים למפגש בדרך עירונית המוגנת ע"י מחסום ועל מפגש עם שלוחה המסומנת בשלט אולם גם כאן הנוהגים חייבים בכל אמצעי הזהירות האחרים החלים על רכב המתקרב למפגש דהיינו להאיט את מהירות הרכב כדי אפשרות לעבור מיד לפני המסילה ולנקוט בכל האמצעים להבטיח את מעבר על פני המפגש ללא עיכוב וללא תקלה.

ד. חל גם איסור חמור על נוהג הרכב לנסות לעקוף או להסיט את הרכב שמאלה או ימינה לפני מפגש מסילת ברזל ועד אחרי המפגש, כן חל איסור להחנות רכב בתחום עשרים (20) מטר מהפס הקרוב ביותר של המסילה ו- 20 מטר אחרי המפגש. בהתאם לחוק, נוהג רכב המתקרב למפגש מסילת ברזל ואינו עוצר את רכבו לפני המסילה כאשר ניתן אות אזהרה על התקרבות רכבת או שהמחסום שלפני המסילה חוסם את הדרך או חלק ממנה או נע לקראת חסימת הדרך או כאשר רכבת מתקרבת נראית, נשמעת או משמיעה אות אזהרה דינו: מאסר שלוש שנים לפחות ולא פחות מחודש.

זכות קדימה

הגדרה "מתן זכות קדימה" - אי המשכת הנסיעה או התחלתה כאשר על ידי כך עלול הנוהג ברכב הנדרש לתת זכות קדימה לנוהגים ברכב אחר לאלצם לסטות מקו נסיעתם או לשנות את מהירות נסיעתם.

א. אין לעולם לקחת זכות קדימה גם כאשר בהתאם לתמרור או הוראת דין אחרת קיימת זכות זו - הרי שתמיד גם על הרכב המגיעה לו זכות קדימה כגון רכב בטחון הרי שאסור לו לקחת את זכות הקדימה אלא תוך נקיטת אמצעי זהירות מרביים על מנת למנוע סיכון או פגיעה בעוברי דרך או ברכוש ולהאיט את מהלכו במידה שהבטיחות מחייבת זאת.

ב. כללית, קיימים ארבעה סוגים של זכות קדימה:

1. זכות קדימה בהתאם להוראת תמרור, אות ברמזור, הוראת שוטר.
2. לכלי רכב הבאים מימין.
3. לרכב בטחון הנמצא בתפקיד (המפעיל אור אדום/כחול מהבהב + משמיע בסירנה).

4. להולכי רגל החוצים במעבר חצייה (ולאפשר להם להשלים החציה בבטחה).

ג. הוראות התקנות קובעות שחלה חובה במתן זכות קדימה כשאין תמרורים במקרים אלה:

1. רכב העומד לפנות שמאלה יתן זכות קדימה לרכב הבא ממול וזאת רק לאחר שנתן זכות קדימה לרכב הבא מימין.
2. רכב היוצא מחצרות, מדרך עפר לכביש, מדרך גישה לבית, מתחנת דלק, תחנת שירות, ממקום חנייה של רכב וכדומה - ייתן זכות קדימה להולכי רגל ולרכב בדרך החוצה.
3. רכב שדרך נתיב תנועתו נחסם יתן זכות קדימה לרכב הבא נגדו (אם תמרור לא הראה אחרת).
4. בדרך תלולה כשנפגשו שני כלי רכב והנסיבות מחייבות עצירתו של אחד מהם חייב הרכב היורד לעצור ולתת זכות קדימה לרכב העולה.

חובת עצירה ותחום עצירה

ד. כאשר הוצב תמרור המציין חובה "לעצור", יעצור נוהג הרכב במקום שיוכל לראות את התנועה בדרך החוצה, או סומן קו עצירה על הכביש, לפני קו העצירה ויתן זכות קדימה לרכב אחר שנכנס או הבא אל הצומת. לא יעצור אדם רכב, לא יחנהו ולא ישאירנו עומד באופן שיש בו כדי להפריע או לעכב את התנועה או שהוא מסתיר תמרור או חלק ממנו מעיני עוברי דרך. לא יעצור אדם רכב, לא יעמידנו ולא יחנהו ולא ישאירנו עומד, כולו או חלק ממנו, באחד המקומות המנויים להלן, אלא לשם מניעת תאונה או לשם מילוי אחרי הוראה מהוראות התקנות או אם סומן בתמרור אחרת ואלה המקומות:

1. בצד שמאל של הדרך אלא אם הכביש הוא חד-סטרי, לעניין תקנה משנה זו לא יראו בכביש חד-סטרי כביש שהוא חלק מדרך המחולקת על-ידי שטח הפרדה.
2. על מדרכה, או על שביל אופניים מסומן בתמרור, ובלבד שמותר לעצור אופניים, להעמידם או להחנותם במדרכה או בשביל כאמור אם אין בכך הפרעה לתנועה.
3. בתחום חמישה מטרים מברז כיבוי (הידרנט) כאשר התחום מסומן בסימון על המדרכה או על שולי הכביש או על שניהם, כפי שקבעה רשות התימרור המרכזית.

4. בתחום שנים עשר מטרים

א. בתוך צומת או בתחום שנים עשר מטר ממנו, פרט לקטע שסימנה רשות תימרור, בתמרור או בסימון על אבני השפה, המותר לחנות בו.

ב. בתוך מעבר חצייה או בתחום שנים עשר מטר לפניו.

ג. בתחום שנים עשר מטר לפני קו העצירה.

5. בתחום עשרים מטר

א. בתחום עשרים מטר מהפס הקרוב ביותר של מפגש מסילת ברזל ובתחום עשרים מטר אחרי המפגש.

6. במקום כניסה לשטח המיועד לכלי רכב, פרט להעלאת נוסעים והורדתם.

7. בכביש, לרבות שולי הדרך שבו קיים בכיוון הנסיעה נתיב אחד בלבד המסומן בקו הפרדה בלתי מרוסק.

8. בצד רכב אחר העומד או חונה בצידה של הרכב.

9. על גשר או בתוך מנהרה.

10. בצד מעקה בטיחות להולכי רגל בשפת הכביש, אלא אם תמרור מורה אחרת.

11. בתוך תחום תחנת מוניות המסומנת בתמרור שהוצב או סומן, פרט לעצירה לשם הורדת נוסעים.

המשך תחום עצירה 20 מטר

12. ליד תמרור המסמן תחנת הסעה לחיילים, אלא לשם העלאת חיילים והורדתם.

13. ליד תמרור ג 43 המסמן חנייה לנכה המסתייע בכיסא גלגלים.

חנייה, עמידה ועצירה

הגדרה "חנייה" - העמדת רכב לזמן כלשהו, שלא לשם העלאת אנשים או הורדתם או טעינת מטען או פריקתו מיד, בלי הפסקות, בין שיש ברכב נהג או אנשים או מטען או בין שאין.

א. הנוהג ברכב בדרך שאיננה עירונית (לרבות דרך מהירה) לא יעצור את רכבו, לא יעמידנו, לא יחנהו ולא ישאירנו עומד על הכביש ועל שולי הדרך פרט לביצוע הפעולות:

1. העלאת נוסעים או הורדתם בשולי הדרך, למעט דרך מהירה.

2. פעולות חילוץ נפגעים או רכב שיצא מכלל פעולה.

3. ביצוע עבודות ציבוריות כאשר אין אפשרויות אחרות לבצען ובמידה הדרושה לביצוע העבודות האמורות בשולי הדרך.
4. רכב צה"ל שנעצר לשם מילוי תפקיד צבאי.
5. רכב שהיה בהכרח לעצרו ולהשאירו עומד באופן זמני על פני הכביש עקב קלקולו, ובלבד שנוהג הרכב יעשה את כל הדרוש כדי להסיעו לשולי הדרך במידת האפשר ולהרחיקו מהדרך בכלל במהירות האפשרית.

רכב שהוחנה ללא השגחה

1. לא יחנה ולא יעמיד אדם רכב אלא לאחר שנקט אמצעי זהירות הדרושים בכדי להבטיח שהרכב לא יזוז ולא ינוע בהיעדר נהג.
2. לא יחנה ולא יעמיד אדם רכב בלי השגחה אלא לאחר שהופסקה פעולת המנוע ומנגנון ההדלקה, הוצא מפתח ההצתה והופעלו הבלמים המיועדים לבלימת קבע.
3. נוהג רכב לא יעמידנו, לא יחנהו ולא ישאירנו, עומד בדרך בעלת שיפוע אלא לאחר שבלם את גלגליו כראוי, היה רכב מנועי במורד יטה הנוהג את הגלגלים הקדמיים לאבן השפה או לשפת הכביש הקרובה אליו וישלב אותו בהילוך אחורי, ואם היה בעלייה - יטה את הגלגלים הקדמיים לעבר הכביש כשיש בו אבני שפה, או לשפת הכביש אם אין בו אבני שפה, וישלב אותו בהילוך קדמי. ברכב בעל הילוכים אוטומטיים, ישלב הנוהג את הילוך החנייה(P).

העמידה סמוך לשפת הכביש

העוצר, המעמיד או המחנה רכב בכביש אשר בו מותר לעצור, להעמיד או להחנות יעמידנו בקו מקביל לשפת הכביש, בין אם יש בו אבני שפה ובין אם לא, כשהגלגלים הקרובים לאבני השפה או לשפת הכביש הם במרחק של לא יותר מארבעים ס"מ מהם, זולת אם התירה רשות התימרון המקומית באותו כביש חנייה זוויתית וסימנה אותו לצורך זה.

חנייה מותרת בכל מקום שיש בו תמרור המתיר עצירה, עמידה או חנייה.

אורות

הגדרות

זמן הלילה וכן זמן אחר שבו הראות לקויה מחמת תנאי מזג אויר או מחמת סיבות אחרות.

"זמן תאורה"

הינו האור הגדול שבפנס החזית שצבעו לבן או צהוב בהיר המאיר את הדרך לפני הרכב בלילה ובמזג אויר נאה למרחק שלא פחות מ- 100 מטר.

"אור דרך"

הינו האור הקטן שבפנס החזית שצבעו לבן או צהוב המאיר את הדרך לפני הרכב בלילה ובמזג אויר נאה למרחק של לא פחות מ- 30 מטר ועוצמתו לא תעלה על לוקס אחד.

"אור המעבר"

"עמעוים"

כיבוי אור הדרך בפנסי החזית והדלקת אור המעבר.

לא ישתמש אדם ברכב אלא אם מערכת האורות שבו מותקנת ופועלת כהלכה.

- א. לא ינהג אדם רכב מנועי בזמן תאורה אלא כשפנסי החזית ופנס אחורי מאירים ולוחית הזיהוי האחורית מוארת
- ב. לא ינהג אדם רכב אשר רוחבו הכולל הוא 210 ס"מ או יותר אלא אם מאירים בו, נוסף על האמור גם פנסי רוחב.
- ג. בדרך עירונית לא ידליק הנוהג את אור הדרך שבפנסי החזית, אלא אם אין הדרך מוארת כראוי, רק או מעבר.
- ד. מומלץ להדליק אורות כל שעות היממה על מנת להגביר ראות.

רכב ביטחון

הגדרה

"רכב ביטחון" אמבולנס של מגן דוד אדום, רכב של משטרת ישראל או של צה"ל, רכב כיבוי שריפות ורכב אחר שאושר על-ידי רשות הרישוי כרכב ביטחון, כשהם מפיצים בפנס מיוחד אור מהבהב, אדום או כחול ומשמיעים אות אזהרה בפעמון או בסירנה.

חובות עוברי דרך לגבי רכב ביטחון (ת' 93)

- * נוהגי רכב ומוליכי בעלי-חיים - יתנו זכות קדימה לרכב ביטחון ויסיטו את מיד את כלי הרכב או את בעלי-החיים למקום קרוב ככל האפשר לשפת הכביש הימנית ורחוק ככל האפשר מצומת ויעצרו שם, עד שרכב הביטחון יעבור.
- * הולכי רגל הנמצאים בכביש - יפנו אותו מיד, עד שיעבור רכב הביטחון.
- * לא ינהג אדם בעקבות רכב בטחון אלא ברווח של לפחות 100 מטר ממנו, אין הוראה זו חלה על נוהג רכב בטחון אחר או רכב הקשור באותה שעה בתפקידי רכב הביטחון.
- * זכויות נוהג רכב בטחון במילוי תפקידו.

נוהג רכב בטחון רשאי בשעת מילוי תפקידו (ת' 94):

- * להחנות או לעמוד שלא בהתאם להוראות שניתנו על פי דין.
- * לעבור על פני תמרור או רמזור המורים לעצור, בלי להיעצר, **ובלבד שהאט את מהלכו במידה שהבטיחות מחייבת זאת.**

* לעבור על המהירות המותרת.

* לעבור על הוראות המגבילות את כיווני הנסיעה ואת הפניות לכיוונים מסוימים.

יודגש כי נהג רכב ביטחון לא ינהג כך אלא במידה הדרושה למילוי התפקיד המוטל עליו ותוך נקיטת אמצעי זהירות על מנת למנוע סכנה או פגיעה בעוברי דרך או ברכוש.

תאונות דרכים

1. א. נוהג רכב העובר במקום תאונת דרכים שבו נמצא נפגע ייעצר ולא ימשיך בנסיעתו עד שעשה כל שביכולתו כדי להגיש עזרה הדרושה לנפגע או כדי לבוא לעזרתו.

ב. אם הותקן בקטע הדרך שבו ארעה התאונה מכשיר קריאה, יודיע באמצעותו נוהג ברכב על התאונה ועל פרטיה, ככל שידועים לו, ויפעל לפי ההוראות שיינתנו לו באמצעות המכשיר.

2. **נוהג רכב המעורב בתאונה שכתוצאה ממנה נהרג אדם או נפגע יפעל לפי הוראות אלה:**

א. יעצור מיד את הרכב במקום התאונה או קרוב אליו, ככל האפשר, ולא יזיזו ממקומו, יזיזו רק אם יש הכרח להשתמש ברכב לצורך העברת הנפגע לתחנת עזרה ראשונה, לבית חולים או לרופא לשם טיפול, או יראה שהטיפול כזה נחוץ ואם אין אפשרות להזעיק צוות ע"ר מיומן, אלא אם שוטר הרשה הזזת הרכב.

ב. יגיש לכל אדם שנפגע עזרה מתאימה, שביכולתו להגיש באותן הנסיבות, ויזעיק את כוחות העזרה הראשונה וימתין ליד הנפגע עד בוא הכח הרפואי המתאים.

ג. ימסור לשוטר, או לאדם שנפגע או לנוהג רכב אחר המעורב באותה תאונה או לכל נוסע או אדם שהיה בחברתו של הנפגע, את שמו ומעונו, את מספר רשיון הנהיגה ומספר הרישום של הרכב שהוא נוהג בו ושם בעליו ומענו, ויצג לפני דרישתם את רשיון הנהיגה, רשיון הרכב או תעודת הביטוח וירשה להעתיק כל פרט הרשום בהם.

ד. יודיע מיד ככל האפשר ובאמצעי הקשר המהירים ביותר לתחנת המשטרה הקרובה למקום התאונה על אירועה ויפרט בהודעה את:

1. שמו ומענו.

2. מקום האירוע ומקום הימצאו הוא, ואם ידוע לו - גם שם הנפגע ולאיזה מקום הועבר הטיפול.

3. לא יזיז אדם רכב המעורב בתאונה כאמור לעיל אלא אם הרשהו שוטר לעשות כן או אם הכרח בכך לצורך הגשת עזרה למעורבים בתאונה זו.

4. הותקן בקטע הדרך שבו אירעה התאונה מכשיר לקריאה לעזרה ראשונה, יודיע באמצעות המכשיר על האירוע.

4. תאונת דרכים שתוצאתה נזק לרכב או לרכוש אחר:

- א. נוהג רכב המעורב בתאונה או בפגיעה ברכב אחר, או ברכוש אחר, שאינו רכב, הנמצא על הדרך או סמוך לה, ונגרם לרכב האחר או לרכוש האמור בלבד, ימסור בו במקום לנוהג הרכב האחר או לבעל הרכוש או לממונה עליו או לשוטר שהזדמן למקום את שמו ומענו, את מספר רשיון הנהיגה שלו ואת מספר הרישום של הרכב שהוא נוהג בו ושם בעליו ומענו, וכן מספר תעודת הביטוח ושם החברה המבטחת, ויצג לפי דרישתם את התעודות האמורות ואת רשיון הרכב וירשה להעתיק כל פרט הרשום בה.
- ב. אם כלי הרכב המעורבים בתאונה או בפגיעה והעומדים במקום אירועה גורמים או עלולים לגרום הפרעה לתנועה, יפנו נוהגיהם את הכביש לתנועה חופשית ומיד לאחר מכן ימלאו אחר האמור לעיל.
- ג. היה הרכב האחר שניזוק עומד ללא השגחה, או שבעל הרכוש או הממונה עליו לא היה במקום -
1. ישאיר נוהג הרכב המעורב בתאונה או בפגיעה הודעה בכתב על גבי הרכב שניזוק, במקום בולט לעין, ובמידת האפשר יעשה כן גם לגבי רכוש ניזוק, ובה יפרט את הפרטים הנזכרים לעיל.
2. יודיע הנהג ברכב תוך 24 שעות ממועד קרות התאונה לתחנת המשטרה הקרובה למקום התאונה או הפגיעה על אירועה ויפרט שמו ומענו, זולת אם מסר את הפרטים לשוטר שנזדמן במקום ושמו או מספרו של השוטר ידועים לו.

הוראות שונות

א. נזק לדרך והפרעה התנועה

1. לא ינהג אדם ולא יגרור רכב שגלגליו, חישוקי גלגליו, או כל חלק אחר ממנו או ממטענו, אביזריו או ציודו גורמים או עשויים לגרום נזק לדרך או הפרעה לתנועה, בין בשל מבנה הרכב או מצבו ובין בשל אחזקתו הלקויה, אלא לפי היתר מאת קצין המשטרה.
2. לא ינהג אדם ולא יגרור בכביש שנסלל או שופר לתנועת כלי רכב או בשוליו, רכב שחישוקי גלגליו עשויים מתכת ואינם בעלי צמיגי גומי או מצופים גומי.

ב. תיקון רכב בדרך

1. לא יתקן אדם רכב בדרך או במקום חנייה ציבורי.
2. התקלקל רכב בדרך, תוך כדי נסיעתו, קלקול קל המעכב את התחלת הנסיעה או המשכתה, מותר לתקנו במקום שאירע הקלקול, ובלבד שלא יגרמו על-ידי כך מטרד או אי-נוחות לעוברי דרך או במקום החנייה ציבורי ושהרכב יישאר באותו מקום אך לזמן הדרוש לתיקונו ולא מעלה מעשרים וארבע שעות ובלבד שמקום התיקון איננו קטע דרך הגובל עם מוסך או בית-מלאכה לתיקון רכב.
3. **אדם המתקן רכב או מחליף גלגל לא יימצא בכביש באופן שגופו בולט אל מחוץ לדופן הצדדי של הרכב כלפי זרם התנועה, אלא אם אין דרך סבירה אחרת לבצע את התיקון.**

ג. הנחת דבר בדרך, סילוקו וסימונו

1. לא יניח אדם על פני הדרך, ולא יגרום לכך שיניחו עליה, כל דבר העלול לסכן, להפריע או להטריד את עוברי הדרך או את כלי רכבם, או לפגוע בהם באופן אחר, ואם עשה כן, אם הדבר כאמור שבהחזקתו או שהונח בשבילו על פני הדרך, יסלק אותו מיד מעל פני הדרך.
2. מי שהניח או שגרם שיונח על פני הדרך או שהונח בשבילו על פני הדרך דבר כאמור ואין אפשרות סבירה לסלקו מיד, יסמן אותו באופן שהורתה רשות התימור את מקום העבודה ואת החומרים שמשתמשים בהם לתיקון הדרך לאחר שערך אותם בערימות, ובזמן התאורה יסמנם גם באור צהוב מהבהב אשר ייראה על-ידי נוהג רכב המתקרב במרחק של 150 מטר.
3. המרחיק מן הדרך רכב שנפגע או שנשבר, יסלק כל זכוכית או כל חומר מטריד אחר שנפל מן הרכב על פני הדרך.

ד. אחריות בעל הרכב

1. בעל הרכב, או מי שהרכב נמצא בשליטתו, לא יורה ולא יניח לנוהג באותו רכב לנהוג בו ולהעמידו או להחנותו שלא בהתאם לתקנות, לרבות חוקי עזר.
2. כל מקום שהוראות חלק זה מטילות אחריות על נוהג ברכב תחול האחריות גם על בעל הרכב זולת אם יוכיח בעל הרכב שהעבירה נעשתה בלי ידיעתו והסכמתו או שנקט בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע ביצועה.

ה. נסיעה בירידה

1. לא ינהג אדם ברכב מנועי בירידה אלא כשאחד מהילוכיו מחובר ומופעל.

2. הוצב בדרך תמרור המזהיר על ירידה מסוכנת לא ינהג אדם רכב מנועי באותה ירידה אלא בהילוך נמוך מתאים לפי סוג הרכב ובהתחשב במידת השיפוע ואורך הירידה. ואם הותקנו ברכב מנגנונים מיוחדים להאטת מהירות הנסיעה בירידה, על הנוהג ברכב להפעילם שעה שהוא נוהג בירידה כאמור.

חובת הנוהג להציג תעודת ביטוח

הנוהג רכב מנועי חייב למסור לשוטר, לפי דרישתו, את שמו ומענו וכן את שמו ומענו של בעל הרכב ולהציג בפניו לבדיקה את תעודת הביטוח השייכת לעניין או כל ראיה אחרת שנקבעה לשמש עדות שהרכב אינו נהוג, או לא היה נהוג תוך הפרת ההוראה לחובת פוליסה ואם לא עשה כן ייאשם בעבירה.

חובת הנוהג להודיע על תאונה

בכל מקרה שבגלל מציאותו של רכב מנועי אירעה תאונה שגרמה פגיעה בגופו של אדם אחר, והנוהג ברכב לא הציג אותה שעה את תעודתו לפני שוטר או לפני אדם אחר שדרש ממנו מטעמים סבירים לעשות כן, חייב הוא למסור על התאונה לתחנת המשטרה הקרובה בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-24 שעות לאחר התאונה, ולהציג שם את תעודתו, ואם לא עשה כן ייאשם בעבירה, אולם לא יורשע אדם לפי סעיף זה על אי הצגת תעודתו, אם תוך חמישה ימים לאחר התאונה הציג אותה בעצמו בתחנת המשטרה שנקב אותה בשעה שנמסר על התאונה.

חובת בעל הרכב למסור פרטים

בעל רכב מנועי חייב לפי דרישתו של שוטר, למסור את כל הפרטים שיידרש ממנו לאחת המטרות המפורטות להלן:

- א. קביעת זהותו של הנוהג ברכב, הנדרש להציג את תעודת הביטוח.
- ב. בירור העובדה אם הרכב היה, או לא היה, נהוג תוך הפרת ההוראה לחובת פוליסה, כשהנוהג בו נדרש תעודת ביטוח.

תמרוכים

א. אזהרה   ב. הוריה   ג. מודיעין   ד. סימנים על פני הדרך

היזהרתך   עשה ואל תעשה   מדריך   = קו הפרדה רצוף

= היזהר מ-   = פנה ימינה   = אם תרצה יש   = כניסה לבית

= עצור   תחנת דלק וכו'   = שוליים וכו'

= אל תיכנס וכו'

רמזורים

* אדום -   עצור

* צהוב -   עצור לפני קו העצירה בבטחה או פנה את הצומת באם נדלק האור מעבר לקו העצירה.

* ירוק -   סע אם הדרך פנויה.

* בתמרור הוריה -   כחול זה חיובי.

* בתמרור הוריה -   אדום זה שלילי.

בתמרור "תן ז"ק"   משולש הפוך הכוונה להדגש.

"עצור"   מתומן, הכוונה להדגש.

תמרורי אזהרה   משולש שווה צלעות קודקוד למעלה.

מודיעין: מרובעים.

איסור לביצוע פעולה

יהיה קו אלכסוני אדום מהיקפו העליון השמאלי להיקפו התחתון הימני.

כשיש ביטול הוראת תמרור אחרת

יהיה קו אלכסוני שחור מהיקפו העליון הימני להיקפו התחתון השמאלי. כשיש דמות מכונית בגוף תמרור עשה הכוונה היא לכלי רכב מנועי. כשירצו לסווג לכלי רכב מסוים יעשו זאת.

תמרור (ב 37) "עצור" המוצב בימין הדרך הוא תקף לכל הנתונים אבל אם הוצב בשמאל הדרך הוא תקף רק לפנייה שמאלה.

תקציר בנושא הכרת הרכב

(אמבולנס תקני מד"א)

א. סוג הרכב בשימוש במד"א כיום: ונדורה/שברולט "שבי-ואן" GMC-2500 G-20 מנוע G.M סוג הדלק בנזין הזרקה/נטול עופרת. נפח מנוע - 4300 משקל כללי מותר 2990 ק"ג. מוגדר ע"י היצרן: משאית קלה. תיבת הילוכים אוטומטית בעלת 4 הילוכים קד + 1 R.

ב. אמבולנס תקני מד"א

סוג הרכב	נפח מנוע	סוג הדלק	משקל כללי ק"ג	תיבת הילוכים	הגדרת היצרן
ונדורה / C-2500	4300	דלק	2990 ק"ג	4 קדמי + R1	משאית קלה
שברולט / C-20	4300	דלק	2990 ק"ג	4 קדמי + R1	משאית קלה
ונדורה / C-3500	5700	דלק	2990 ק"ג	4 קדמי + R1	משאית קלה
שברולט / C-30	5700	דלק	2990 ק"ג	4 קדמי + R1	משאית קלה
סוואנה GM	6500	דיזל טורבו	2990 ק"ג	4 קדמי + R1	משאית קלה
פורד אקונולין	7300	דיזל טורבו	2990 ק"ג	4 קדמי + R1	משאית קלה

1. השילדה:

מהווה את בסיס המכונית שאליו מחוברים באופן ישיר או לא ישיר כל רכיבי המכונית.

2. המנוע תפקידו, עקרונות פעולתו ואביזריו

תפקידו לייצר את הכוח הנדרש להפעלת הרכב.

המנוע בו אנו דנים הינו מנוע שריפה פנימית ההופך אנרגיית חום לתנועה סיבובית החום נוצר כתוצאה משריפת דלק מעורב באוויר ביחס של כ-15 חלקי אוויר לחלק 1 של בנזין. השריפה מתרחשת בתא שריפה בראש גליל כתוצאה מהלחץ שנוצר שם יורדת הבוחנה למטה בכוח רב, התלתל המחובר אליה בקצה אחד ואל גל הארכובה בקצה התחתון מסובב את גל הארכובה מכאן נראה שתנועת הבוכנות והתלתל העולים מעלה ומטה בתנועה קווית הופכים את תנועת גל הארכובה לתנועה סיבובית.
ברור לנו שכדי לקיים את פעולת המנוע דרושים להפעלתו מערכות עזר והן:

א. מערכת הדלק הכוללת את מיכל הדלק:
צינורות להעברת הדלק מהמיכל, מסנני דלק, משאבת הדלק שתפקידה לשאוב את הדלק מהמיכל ולהעבירו למאיד/מרססים ששם מתבצעת פעולת ערבוב הדלק באוויר ביחס של 1:15 הפיכתו לתרסיס ושחרורו לתוך המנוע.

ב. מערכת הקירור הכוללת: מיכל עיבוי (מערכת סגורה) המעביר את המים למצנן (מקרר) שבמעבר המים בין צינורות נחושת ממנו הוא עשוי מתקררים המים ונכנסים למעברי המים במנוע באמצעות משאבת המים המסתובבת בעזרת רצועה, כמו כן מחובר לציר משאבת המים המאוורר שתפקידו לזרוק אוויר ולעזור בקירור המים. אדי מים חמים חוזרים מהמנוע לתוך מיכל העיבוי וחוזר חלילה, מעבר המים הינו דרך זרנוקי מים גמישים. עיקר תפקידה למנוע התחממות יתר של המנוע עקב פעולתו.

ג. מערכת החשמל (ההצתה): המצבר מאחסן את הזרם בעל מתח 12 וולט מספק את כל צרכי החשמל של הרכב ביניהם מערכת ההצתה. סליל ההצתה (קויל) אלקטרוני הינו סליל השראה ההופך את מתח 12v הוולט של המצבר למתח של כ-20,000 וולט הדרוש להצתת התערובת בתא השריפה במנוע ומועבר למפלג הזרם (דיסטריבוטור) המחלק את הזרם הגבוה בתזמון המתאים למצתים שתפקידם להצית את התערובת כאמור, כמו כן למערכת התאורה של הרכב וכו'.
במנוע דיזל כל הפעולות נעשות ע"י משאבת הזרקה ומרססים הפועלים בלחץ הזרקה.

ד. מערכת סיכת המנוע כוללת את: אגן השמן המאחסן את השמן, משאבת השמן השואבת את השמן ודוחפת אותו בלחץ דרך המסנן אל החלקים הנעים במנוע והשמן יורד חזרה לאגן השמן וחוזר חלילה.

3. מערכת העברת הכוח תפקידה וחלקיה העיקריים

תפקידה להעביר את התנועה הסיבובית שמפתח המנוע להנעת הרכב באמצעות אופניו והתאמתו למצב הנסיעה הרצוי כגון: יתר כוח או יתר מהירות. החלקים העיקריים במערכת הם המצמד, תיבת ההילוכים (על תיבת הילוכים אוטומטית ידובר בנפרד), גל הנע, הסרן האחורי המניע והאופנים.

א. המצמד - תפקידו להפריד ולחבר בין המנוע לבין תיבת ההילוכים (ברכב עם תיבת הילוכים אוטומטית לא נמצא דוושת מצמד).

ב. תיבת ההילוכים - מורכבת מגלגלי שיניים מגדלים שונים בשתי שורות ובאמצעות ידית ההילוכים שבתא הנהג משולבים גלגלי השיניים בשלובים שונים לפי צרכי המהירות או הכוח וכן לצורך נסיעה אחורנית בתיבת הילוכים אוטומטית שילוב גלגלי השיניים מבוצע באופן אוטומטי לפי מהירות הנסיעה וסיבובי המנוע, (ניתן לשלוט בהעברת ההילוכים מתא הנהג אם וכאשר הנהג רוצה). כל פעולת תיבת ההילוכים מבוצעת ע"י לחצי שמן ונשלט ע"י יחידות חשמליות, מחשב ומוח תיבת ההילוכים.

ג. גל ההינע - מעביר את התנועה הסיבובית מתיבת ההילוכים אל הסרן האחורי (ברכב בעל הנעה אחורית) הוא מחובר באמצעות מפרק קרדני וחיבור זחיח המאפשרים שינוי זווית והתקצרותו בהתאם לטלטולי הרכב והדרך.

ד. הסרן האחורי (המניע) - מעביר את הכוח אל האופנים שהוא משנה את כיוון הסיבובים הפועל לאורכו של הרכב בזווית של 90 מעלות לאופנים. על מערכת הסרן האחורי מורכב "דיפרנציאל" שתפקידו לאפשר בסיבובים ופניות של הרכב סיבוב כל אחד מהאופנים במהירות שונה.

4. מתלה המכונית ותפקידיו

מערכת זו מאגדת את הסרן הקדמי והאחורי את האופנים (כולל הצמיגים), את הקפיצים, בולמי הזעזועים, את מערכת ההיגוי ואת המיצבים ומחברת אותם למסגרת הרכב.

תפקידי המתלה הם:

א. להשקיט את הזעזועים הנגרמים ע"י שיבושי הדרך.

ב. שיפור יציבות הנסיעה.

ג. הקטנת בלאי של חלקי המכונית.

ד. העברת הכוחות מהאופנים למסגרת הרכב וחזרה.

5. מערכת ההיגוי

מכילה את גלגל ההגה המורכב על מוט ההגה על-ידי סיבוב גלגל ההגה מועברים סיבוביו לזרוע הדוחפת את ציר הגלגלים הקדמיים ימינה או שמאלה כדי לאפשר ניווט הרכב לכיוון הנסיעה הרצוי. באמבולנסים קיים "הגה כוח" שבעזרת משאבת שמן המונעת באמצעות חגורה ע"י גלגל המחובר לגלגל הארכובה של המנוע. מערכת זו באה להקל על הנהג בהפעלת גלגל ההגה. על מעלות וחסרונות וכן עקרונות פעולה ידובר בנפרד.

6. הצמיגים

הם מהווים את הקשר בין הרכב לדרך ובאמצעותם מעביר הנהג את פעולות השליטה על הרכב לכן ישנה חשיבות גדולה בבחירת הצמיגים, הרכבתם הנכונה, הטיפול והשמירה עליהם. באמבולנס שלנו מורכבים צמיגים רדיאליים העשויים שכבות זהורית מקושרות בשכבות גומי ומחזקות בכבלי פלדה. על הטיפול והשמירה על הצמיג ידובר בנפרד.

7. הבלמים

תפקיד המערכת להאיט ולבלום את הרכב וכן לאבטחו בעת חנייה. ברכב בו אנו דנים מורכב מגבר בלם שתפקידו להגביר את הכוח הנוצר כתוצאה מלחיצת הנהג על דוושת הבילום, בגלגלים הקדמיים מורכבים דיסקיות בילום ובאחוריים סנדלי בילום + תופים. בלם העזר (חנייה) פועל על הגלגלים האחוריים בלבד. אופן פעולת הבלמים: ע"י לחיצה על דוושת הבלם נדחף נוזל הבלמים הנמצא בתוך מיכל נוזל הבלמים משאבת הבלם המרכזית לתוך הצינורות המובילים לכל אחד מאופני הרכב לתוך צילינדר הבלם הקבוע במרכזו של כל אופן ומפעיל שתי בוכנות הדוחפות את סנדלי הבלימה המצופים ברפידות חיכוך אל תוף הבלימה או צלחת הבלימה. החיכוך גורם להאטת הרכב עד לעצירתו או עד לשחרור דוושת הבלימה. באמבולנסים משנת ייצור 1991 מותקנת מערכת A.B.S בגלגלים האחוריים וקדמיים מערכת זו מונעת נעילת גלגלים בעת בלימת חירום. * מערכת ההתראה לבקרת תקינות המערכת היא נורית צהובה בכיתוב לועזית ABS * נורית הנשאת דלוקה ללא אפשרות כיבוי מתראה על אי תקינות וליקוי במערכת הבלימה.

הקפדה על בדיקה וטיפול ברכב מגבירה את בטיחות הנסיעה.

מגן דוד אדום בישראל
קצין הבטיחות ארצי בתעבורה

תקציר בנושא
נהיגה בתנאים
מכבידים

א. מצבי לחץ בהם עלול להיות נתון חובש/נהג האמבולנס כתוצאה מ:

1. מצבו של החולה או הנפגע הנתון לאחריות הנהג.
2. לחץ בני משפחת הנפגע על הנהג.
3. לחץ תורן המוקד/הרופא/החובש על הנהג.

4. התנהגות הנהגים האחרים בדרך.

5. תנאי דרך קשים ולא רגילים.

6. תנאי מזג אוויר קשים ולא רגילים.

ב. כיצד לנהוג במצבים השונים שהוזכרו

1. הנהג יגיש לנפגע/חולה את הטיפול הראשוני הטוב ביותר לצורך זה עליו להיות מיומן ומאומן בהגשת עזרה ראשונה.

2. הנהג ירגיע את בני משפחת הנפגע עד כמה שניתן ויסביר להם כי הינו עושה את המרב לעזרת הנפגע.

3. הנהג יסביר לתורן/רופא/חובש כי הפעלת לחץ עליו על-ידם אינו תורם לטיפול ובכל מקרה הינו עושה את כל שביכולתו לטובת הנפגע.

4. בכל מקרה ינהג נוהג רכב אך ורק בהתאם לתנאי הדרך והתנועה בה באופן שיקיים בידו את השליטה ברכב ואין עליו לציית להוראות המלווים בנושאים הקשורים לנהיגה, כגון, מהירות, צופר, וכו'.

5. בדרך משובשת: יתאים הנהג את מהירות נסיעתו למצב הדרך.

6. בירידה תלולה: לשלב להילוך נמוך ולמעט השימוש בבלמי הרכב וכשמשמש "יפמפס".

7. בהתקרבות לדרך ההולכת וצרה או מעבר על גשר צר: יש להאיט ולנהוג בימין הקיצוני של הכביש.

8. בנהיגה בשעות חשיכה או ראות לקויה: יתאים הנהג את מהירות נסיעתו לתנאי הראות וידאג שלא לסנוור את הנוסע מולו או הנוסע לפניו. במקרה שמסנוורים אותך האט מאד והטה מבטך לשפת הכביש הימנית.

9. בנהיגה בתנאי גשם וערפל: סע עם אורות מעבר בלבד, הפעל מגבים דאג לניקיון השמשה ומנע הצטברות, אדים, הקטן מהירות נסיעתך שמור מרחק גדול מהרגיל מהרכב שלפניך, אל תבלום בפתאומיות אלא בהדרגה, בלימה פתאומית עלולה לגרום להחלקה.

10. בתנאי שרב וחום כבד: על הנהג להימנע מאכילת מזון שמן ורב וכן יש להרבות בשתייה. במקרה של עייפות חובה לנוח (הפעל מזגן).

11. ירידה ועליה משוליים: קיימים שני מצבים של ירידה לשוליים.

א. ירידה ביוזמת הנהג (מבוקרת).

ב. ירידה מאולצת מסיבות שונות.

* בשני המקרים יש לבצע את הפעולות הבאות כדי לעלות חזרה לכביש בבטחה:

- א. הרפה מדוושת הדלק.
  - ב. רצוי לא לבלום אלא לתת לרכב להאט מאוד ורק אז לבלום. אולם, באם בלימה היא כורח המציאות אל תבלום בחוזקה אלא בהדרגה (פמפום או ניפוח).
  - ג. הבא את שמאל הרכב מול שפת הכביש כדי להרחיק את הגלגלים הימניים משפת הכביש.
  - ד. בדוק במראות באם אין רכב מאחוריך ומלפניך.
  - ה. אותת שמאלה.
  - ו. עלה באיטיות ובזהירות על הכביש כשההגה מסובב קרוב למקסימום שמאלה.
  - ז. עלית לכביש סובב את ההגה מהר ימינה והתיישר.
  - ח. היזהר לא לחצות את מרכז הכביש לכיוון הנסיעה הנגדי מחשש סכנה להתנגשות חזיתית.
12. נסיעה בעיקול: בהגיעך לעקומה אל תנסה לחתוך את הסיבוב מחשש לתאונה חזיתית עם הרכב הנוסע בנתיב שמולך, סע מימין הדרך. האט לפני הכניסה לעקומה והאץ בקלות לקראת סיומה, נסיעה מהירה בעקומה עלולה לגרום להיזרקות הרכב מהכביש בהשפעת הכוח הצנטריפוגלי.
13. עקיפה: ביצוע עקיפה היא פעולה מסובכת ומסוכנת, הסכנות בעקיפה נובעות מכניסת הרכב לתחום בו עלול לנמצא רכב הנוסע ממול ומכאן שקיימת סכנה לתאונה חזיתית או תאונת צד כשהנהג העוקף ינסה לחזור לנתיב הימני במהירות בניסיון למנוע תאונה חזיתית לכן נהג המתכוון לבצע עקיפה טוב יעשה באם ישקול היטב, האם כדאי האם אפשר והאם מותר באם לאחר ששקל כל אלה והחליט לבצע עקיפה להלן הפעולות שינקוט:

- א. בדוק מלפנים באם אין רכב ממול ובאם ניתן לשוב לימין. הקפד לשמור רווח מהרכב שלפנים.
- ב. בדוק - מאחור (מראות) באם הינך לא נעקף ע"י רכב אחר.
- ג. אותת על כוונתך לעקוף.
- ד. האט מעט כדי לסיים את העקיפה מהר ככל האפשר.
- ה. סטה ועקוף.
- ו. בדוק באם הינך יכול לחזור לימין.
- ז. אותת לימין.
- ח. חזור לימין, בדוק את המהירות ותקן לפי הצורך.

14. היחלצות מהחלקה: איבוד אחיזה באם הרכב בו הינך נוהג החל להחליק בצע את הפעולות הבאות:

- א. הרפה מייד מדוושת ההאצה.
  - ב. אל תבלום!! אל תוריד הילוך!!
  - ג. סובב את ההגה בפעולות קצרות ומהירות ושמור על כיוון הנסיעה הישר.
  - ד. הרגשת כי השליטה על הרכב חזרה המשך בנסיעה ע"י האצה הדרגתית.
  - ה. באם הינך חייב לבלום לחץ בעדינות על דוושת הבלם באם תרגיש כי בלחיצתך ננעלו הגלגלים שחרר מיד עד גבול הנעילה (שיטת הניפוח "פימפוס").
- זכור, בכביש רטוב וחלק מרחק העצירה גדל למרחקים הגדולים מאוד מהרגיל תכנן נסיעתך למהירות כזאת שתוכל לעצור ולא תופתע

15. נהיגה בחירום בשטח בנוי:

- א. הגבר עירנותך.

- ב. השתדל עד כמה שאפשר לצפות מראש את צעדיו של הנהג השותף בדרך, פעולתו לא תמיד נכונה.
- ג. שמור רווח גדול עד כמה שאפשר מהרכב שלפניך.
- ד. השתדל לא להדחק בזיגזג בין טורי מכוניות באם אין לך קשר עין עם נהגי המכוניות אותן הינך עוקף.
- ה. זכור כי הולכי רגל עלולים להתפרץ לכביש, הבא בחשבון את מרחק העצירה.
- ו. כשהינך מתכוון לחצות צומת כשאור אדום בכיוון נסיעתך עבור רק לאחר שווידאת שכל הנהגים בצומת ראו אותך כדי לאפשר לך לעבור בבטחה. עבור את הצומת באיטיות מרבית כדי שתוכל לבלום במקרה הצורך.
- ז. בכל מקרה שהינך מתכוון לנצל זכויות המוקנות לרכב בטחון בתפקיד עם הפעלת אור-אדום וצופר אזעקה חשוב היטב באם ניצול זכות זו הינה הכרח ומחויבת המציאות ולא מהווה סכנה מעבר לדרוש לחולה/נפגע ולשותפים בדרך.

זכור !

חיי אדם בידך

שמור עליהם !

סע בזהירות ובהתאם לחוקי התנועה וחובת הזהירות הכללית בדרכים.